

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Анна Илчева Цоловска, СУ”Св. Кл. Охридски”

Доцент по професионално направление: 8.2.Изобразително изкуство

**По процедура за придобиване на образователна и научна степен
„Доктор”**

Професионално направление: 8.2.Изобразително изкуство

Докторска програма „Дизайн“

Департамент „Дизайн“,НБУ

С кандидат: Яна Олег Дворецка

Тема: „ОБЛЕКЛОТО КАТО ЗНАК ЗА ИДЕНТИЧНОСТ“

Представеният дисертационен труд се състои от 226 страници и съдържа увод, осем глави, заключение, справка за приносите, библиография и списък с публикациите по темата.

В текста са включени общо 91 фигури, подкрепящи теоретичното изследване.

Общи бележки за дисертационният труд

Заглавието на дисертационният труд отговаря на неговото съдържание като последователността на отделните глави систематично разкриват предмета на анализа, разглеждат хипотезите на автора и ги мотивират със съответните теоретични и практически примери.

Целите и задачите формулирани в увода на дисертационния труд се отнасят към разглежданата тема, притежават яснота и конкретност. Целта на дисертацията е да бъде създадена система от аспекти на идентичност, които да се проявяват в комунекативната функция на облеклото и модната стилистика. С помощта на значителен брой примери от историята на костюма да се систематизира огромното многообразие от проявления на себеизява с помощта на облеклото и да се разгледат мотивите за носене на

определено облекло като акт на самопозициониране и представяне в общността.

Дисертационният труд притежава висока степен на автентичност и оригиналност с оглед на сравнително слабото разглеждане в нашата научна литература на темата за облеклото представена чрез пресичане на социологически, семиотичен и културологичен анализ.

Водещата изследователска теза представя комуникативната функция на облеклото като основна и превъзхождаща по важност останалите му функции като защитна, декоративна и морална. Главната роля на облеклото, според автора, е „да конституира различни аспекти на личностната и груповата идентичност: социална, идеологическа, полава, религиозна, етническа, културна и сексуална, които формулират мястото на индивида в общността и маркират отношенията му с останалите членове”.

Предмет на представената ми дисертация е определяне на система от различни форми на идентичност, която да показва предимството на знаковата пред останалите функции на облеклото (защитна, морална и декоративна). Тази система трябва да покаже един “семиологичен прочит на моделираната от всеки индивид външна страна на личността”. Предметът на изследването е ясно очертан и засяга многобройни области от знанието, като е направен анализ на проблемната област. Авторското мнение в този процес е добре мотивирано и защитено.

От анализа на текста на дисертационният труд става ясно, че при неговото създаване е използвана значителна по обем литература, която намира коректно място в текста на дисертацията. Литературата използвана в дисертационният труд съответства на предмета и обекта на изследването, както и на поставените от автора в отделните глави на труда проблеми. Обемът на използваната литература е 115 броя печатни издания от различен времеви период и 27 Интернет източника.

Като достойнство на дисертационният труд трябва да се отбележи това, че в използваната литература са включени преди всичко фундаментални изследвания, които имат съществено значение за съвременната наука. Използваните Интернет източници също така са от специализирани сайтове, което значително повишава тяхното значение при използването в дисертационния труд.

Актуалност и значимост на проблема в научно и научно-приложено отношение

Настоящият дисертационен труд се явява едно от първите изследвания на български език в областта на теорията на модата и облеклото. Текстът би могъл да послужи както на преподаватели и студенти по мода, така и на по-широк кръг читатели, които имат интерес в тази област.

Теоретичен модел и методика на изследването

При разработването на дисертацията, много подходящо с оглед спецификата на материята, предимно е използван методът на сравнителния и системния анализ. Също така са включени елементен, структурен, функционален и исторически анализ, като те са творчески адаптирани към целите и задачите на изследването.

Автентичност на материала и оригиналност на решенията

Във всеки един от раделите на дисертационния труд е направен подробен обзор на социална сфера, в която съответният индивид се ситуира и самоидентифицира. Облеклото е представено като невербална форма на комуникация и е доказана ефективността на тази негова функция. Въпреки множеството опити за създаване на такава система, до този момент в българските разработки не е правена толкова подробна класификация на проявленията на идентичността чрез облеклото. Текстът отбелязва и последователно анализира социалните, икономически, политически и културни фактори влияещи върху естетическите норми. Разглежданите методи и методиката са интересно поднесени като тяхното приложение е подходящо съобразено със сферата на модата.

Представеният ми дисертационен труд дава основание да твърдя, че той съдържа значителен потенциал за развитие на заложените в него идеи.

Публикации

Авторката има достатъчен брой публикации по темата в адекватни издания.

Научни приноси

Дисертационният труд е създаден напълно самостоятелно от дисертанта като очевидно се базира на сериозен практически опит и задълбочено теоретично изследване на посочената тематика.

Според мен, най-съществения принос на Дворецка е в това, че тя успява да направи подробна и отличаваща се с висок професионализъм класификация на проявленията на идентичността чрез облеклото и външния вид.

Яна Дворецка е утвърден художник и дизайнер, работещ в областта на сценографията и модата. Нейни творби са представяни на много международни дизайнерски изложения, създава сценография и костюми за операта в Стара загора, Русе, Видин, участва в немалък брой изложби в областта на модата, а през **2012** година прави самостоятелно представяне на колекция *En un autre lieu* в рамките на изложба Deco-Digital.

Заключение и предложение:

Оценката ми за дисертационния труд, автореферата, научните публикации и научните приноси на Яна Олег Дворецка е ПОЛОЖИТЕЛНА.

Представеният дисертационен труд отговаря напълно на изискванията на Правилника за развитие на академичния състав. Постигнатите резултати ми дават основание да предложа да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор” на Яна Дворецка по професионално направление: 8.2 Изобразително изкуство.

Изготвил становището: доц. Д-р Анна Цоловска